

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV ARCHITEKTURY

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING
INSTITUTE OF ARCHITECTURE

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ AREÁLU VÝSTAVIŠTĚ BRNO

URBAN DESIGN VÝSTAVIŠTĚ BRNO

DIPLOMOVÁ PRÁCE
DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

BC. ZUZANA GAJDÍKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. arch. JOSEF SÁTORA, CSc.

BRNO 2014

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant	Bc. Zuzana Gajdíková
Název	Urbanistické řešení areálu Výstaviště Brno
Vedoucí diplomové práce	Ing. arch. Josef Sátora, CSc.
Datum zadání diplomové práce	30. 11. 2013
Datum odevzdání diplomové práce	23. 5. 2014

V Brně dne 30. 11. 2013

.....
prof. Ing. arch. Alois Nový, CSc.
Vedoucí ústavu

.....
prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA
Děkan Fakulty stavební VUT

Podklady a literatura

Územní plán města Brna, dílčí dokumentace areálových ploch BVV

Müller, Zdeněk: Brněnské výstaviště - stavba století

Day, Christopher: Duch a místo, ERA 2004

Účelové publikace vydané BVV

Situace místa stavby – polohopis a výškopis

Holl, Steven: Paralaxa; Era 2003

Neufert, Ernst: „Navrhování staveb“, Consultinvest Praha 2000

Průzkumná a analytická dokumentace řešeného území Vámi vypracovaná

Vyhláška 398/2009 Sb. o obecných požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

Vyhláška 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby

Další související vyhlášky, technické normy, hygienické předpisy a odborná periodika

Zásady pro vypracování

Předmětem zadání je idea využití areálu Výstaviště v dlouhodobém časovém horizontu, zvláště s ohledem na měnící se výstavní strategie, vlivy komunikačních technologií a předpokládané akcionářské změny.

Hlavním cílem řešení je navrhnout doplňkové funkce při zachování stávajícího využití areálu a efektní formou využít disponibilní nezastavěné plochy. Pro vlastní návrh je důležité stanovení limitů využití areálu s podporou rozvoje doplňkových funkcí a případných změn využití některých stávajících málo využívaných pavilonů.

Diplomová práce bude obsahovat:

- Dokladovou část
- Urbanistickou studii
- Model

Výkresová část bude zpracována s využitím CAD, textová část a tabulkové přílohy budou zpracovány v textovém a tabulkovém editoru PC. Ve stanoveném termínu bude výsledný elaborát odevzdán vedoucímu diplomové práce v úpravě a kompletaci podle jednotných pokynů Ústavu architektury FAST VUT v Brně. Při zpracování diplomového projektu je nezbytné řídit se směrnicí děkana č. 12/2009 vč. příloh č.1,2,3: Úprava odevzdání a zveřejňování vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP) na FAST VUT.

Předepsané přílohy:

Seznam složek:

A.DOKLADOVÁ ČÁST

B.URBANISTICKÁ STUDIE:

- textová část A4 v předepsané podobě
- urbanistická studie s přílohami v úměrných měřítcích
- urbanistický detail v měř. 1:500 (příp. 1:1000)
- kompletní dokumentace ve formátu A3 a samostatně na formátech A2-A1
- presentační plakát 700/1000mm na výšku

C.URBANISTICKÝ MODEL

CD s dokumentací celého projektu s dodržáním metodiky archivace

.....
Ing. arch. Josef Sátora, CSc.
Vedoucí diplomové práce

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je urbanistické řešení areálu Výstaviště Brno a jeho idea využití v dlouhodobém časovém horizontu. Základním předpokladem pro řešení je změna v majetkových poměrech ve společnosti Výstaviště Brno. Řešením je nové vymezení funkčních ploch v území a propojení celého území do života města jeho volným zpřístupněním veřejnosti. Cílem řešení bylo navrhnout racionální strukturu, která stávající území vhodně doplní a propojí. Výsledkem by mělo být efektivní a fungující území.

Klíčová slova

výstaviště, Veletrhy Brno, transformace území, urbanistický návrh, Brno, Pisárky

Abstract

The subject of the thesis is the urban design of the Exhibition Brno and its idea of using in the long term horizon. The basic prerequisite for solving is the change of property rights in the company Veletrhy Brno a.s. The solution is a new definition of functional areas in the whole territory and connecting to the city life and opening this area to the public. The aim was to design a rational solution structure that will complement and interconnects the existing area. The result should be an effective and functional area.

Keywords

exhibition grounds, Trade Fairs Brno, transformation of the area, urban design, Brno, Pisárky

Bibliografická citace VŠKP

Bc. Zuzana Gajdíková *Urbanistické řešení areálu Výstaviště Brno*. Brno, 2014. 17 s., 14 s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Josef Sátora, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 23.5.2014

.....
podpis autora
Bc. Zuzana Gajdíková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. arch. Josef Sátorovi, CSc. za vedení své diplomové práce, cenné rady a nespočetné konzultace během celého roku. Také děkuji svým rodičům a příteli za poskytnuté zázemí.

V Brně dne 22.5.2014

.....

podpis autora

Bc. Zuzana Gajdíková

OBSAH

1.	ÚVOD	2
2.	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
3.	VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY	2
4.	HISTORIE ÚZEMÍ	3
5.	STÁVAJÍCÍ STAV A HODNOTY ÚZEMÍ	4
5.1	Dopravní napojení	4
5.2	Památková ochrana	4
5.3	Bourané objekty	4
6.	KONCEPT ŘEŠENÍ	5
7.	FUNKČNÍ ČLENĚNÍ A VYUŽITÍ AREÁLU	5
7.1	Funkční plochy	5
7.2	Bližší specifikace	7
8.	LIMITY ÚZEMÍ	12
9.	DOPRAVA	12
9.1	Kategorizace návrhových komunikací	12
9.2	Městská hromadná doprava	13
9.3	Doprava v klidu	13
10.	BILANCE PLOCH	13
11.	ZÁVĚR	14
	Seznam použitých zdrojů	15
	Seznam použitých zkratk a symbolů	16
	Seznam příloh	17

1. ÚVOD

Předmětem diplomové práce je urbanistické řešení areálu Výstaviště Brno a idea jeho využití v dlouhodobém časovém horizontu. Základním předpokladem pro řešení je změna v majetkových poměrech ve společnosti Výstaviště Brno. V současné době je areál soukromým uzavřeným prostorem v majoritním vlastnictví Messe Düsseldorf. Změna v majetkových poměrech, kdy by se výhradním vlastníkem stalo Statutární město Brno, by umožnila otevřít veřejné prostory všem občanům a návštěvníkům města Brna.

Řešením je nové vymezení funkčních ploch v území a zapojení celého areálu do okolní městské zástavby. Plochy pro výstavnictví jsou nově umístěny jen do nejnovějších stojících pavilonů, které nabízí moderní a kvalitní podmínky pro výstavnictví na evropské úrovni. Historická část areálu se zbylými pavilony, původně založená roku 1928, se stane kulturně společenským centrem ve městě. Pavilony v této části území, které jsou i kulturními památkami, budou mít definovanou novou funkční náplň, která odpovídá celoměstskému významu. Venkovní plochy se stanou novým veřejným prostorem, který bude spoluutvářet moderní image města Brna. Plochy v jižní a západní části jsou zcela nově řešeny jako území pro komerční vybavenost.

Cílem řešení bylo navrhnout racionální strukturu, která stávající území vhodně doplní a propojí. Výsledkem by mělo být efektivní a fungující území.

Zdroje informací využité při této práci vychází především z dostupných zdrojů publikovaných na internetových stránkách www.bvv.cz, z publikované knihy Zdeňka Müllera Brněnské výstaviště: stavba století a od hlavní architektky výstaviště Ing. arch. Štěpánkové. Součástí dokumentace jsou vlastní fotografie území.

2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název: Urbanistické řešení areálu Výstaviště Brno

Vedoucí práce: Ing. arch. Josef Sátora, CSc.

Vypracovala: Bc. Zuzana Gajdíková

Kraj: Jihomoravský

Město: Brno

Městská část: Brno – střed

Katastrální území: Pisárky

Výměra řešeného území: 70 ha

3. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

Řešené území se nachází v městské části Brno – střed v katastrálním území Pisárek. Řešeným územím je oblast ohraničená komunikacemi Hlinky, Křížkovského a Bauerova. Do této oblasti spadá areál výstaviště a tramvajová vozovna. Celková plocha výstaviště zaujímá 64,0 ha; plocha vozovny je cca 6,0 ha.

Areál výstaviště je ve vlastnictví společnosti Veletrhy Brno a.s, s akcionáři Messe Düsseldorf (podíl 61%), Statutárním městem Brnem (podíl 34%) a drobnými akcionáři (podíl 5%). Do budoucna je pro další směřování území podstatné, aby se majoritním vlastníkem stalo Statutární město Brno.

4. HISTORIE ÚZEMÍ¹

Již na nejstarších mapách tohoto území nalezneme zakreslenou tzv. Zuckerfabrik, na mladších mapách poté Bauerův cukrovar. Cukrovarník Bauer měl v budově dnešního Zámečku své rodinné sídlo. Tato nejstarší budova výstaviště, postavená zřejmě v 1. třetině 19. stol. je kulturní nemovitou památkou.

1923 – 1928

Po osamostatnění Československa nastává mimořádný hospodářský růst, české továrny byly na špičce evropské produkce. Myšlenka předvedení a propagace vynikající úrovně českého průmyslu vyúsťuje v hledání vhodných prostor pro výstaviště. Vybrána byla díky dobrému dopravnímu napojení na městskou, celostátní i mezinárodní trasu údolní niva řeky Svratky, tzv. Bauerova rampa v Pisárkách. Dalším kladem výstavby výstaviště na tomto území bylo, že pro vysokou hladinu podzemní vody bylo tehdy nevhodné pro bytovou výstavbu.

Ideálním mezníkem zviditelnění českého průmyslu a obchodu bylo desetileté výročí vzniku samostatného Československa. Dne 26. května 1928 bylo výstaviště slavnostně otevřeno Výstavou soudobé kultury.

výstavba 1927/28 pavilon A (rek. 80. léta 20. stol.), pavilon G (rek. 1994), pavilony AVU a UMPRUM, Kino a kavárna (později divadlo), pavilon města Brna, pavilon země Moravy, Vstupní budova, Obytný dům Svazu československého díla, Rodinný dům, Stanice elektrické dráhy

1928–1955

Po velkém úspěchu Výstavy soudobé kultury nastává stagnace a úpadek. Ve světě propuká celosvětová hospodářská krize. Výstaviště drží v činnosti konání drobných kulturních akcí, pravidelné Brněnské výstavní trhy, Nábytkové trhy, nebo oborové výstavy.

Po okupaci v březnu 1939 se pavilony mění na vojenské sklady a dílny vojenské výroby. Díky tomu se území stává cílem spojeneckých náletů; velká část výstaviště byla zničena.

Roku 1946 bylo rozhodnuto o likvidaci celého areálu. S rozhodnutím se otálelo, až se ho podařilo zvrátit. Architekt Jan Mráček navrhl přebudování výstaviště v lidový zábavní park (s květnou zahradou, zábavním parkem, botanicou a zoologickou zahradou, koupalištěm, stadionem, Anthroposem a národopisnou vesnicí slovanských národů). Pro svůj projekt získal podporu, ale nebyl realizován.

Roku 1955 dochází k uvolnění mezinárodního napětí, průmyslová výroba prudce roste.

Dne 11. 9. 1955 se konají první strojírenské výstavy a začíná nová etapa rozvoje výstaviště.

1955–1989

Úspěch výstavy povzbudil investiční činnost v areálu, bylo rozhodnuto o konání mezinárodních strojírenských veletrhů (od roku 1959). Roku 1957 byl vytvořen nový urbanistický koncept. S rostoucím rozvojem začaly vznikat nové požadavky na specializované veletrhy s celoročním využíváním pavilonů, roku 1977 byl dokončen nový generel rozvoje (Müller, Ruller, Rudiš). Tento koncept byl neúplnějším a nejlépe propracovaným.

výstavba 1957/58 pavilony – B, C (rek. 1998), H, K, Y, Z (rek. 1989), Administrativní budova

výstavba 1959–89 pavilony – D (rek. 2014), Vöest Alpine (M), Obchodní komory, Dům techniky (kongresové centrum), O, Tuzex (rek. 2013), Veletržní středisko

¹ MÜLLER, Zdeněk. *Brněnské výstaviště: stavba století: stavební vývoj 1928–2002*. 1. vyd. Brno: Veletrhy Brno, 2002, 240 s.

Roku 1993 byla vypsána soutěž na nový generel rozvoje areálu. Výsledky soutěže nenaplnily očekávání poroty ani investora – rozhodlo se o rozvíjení myšlenek generelu z roku 1977.

1998 – novým majoritním vlastníkem se stává MESSE DÜSSELDORF

2000 – nový koncept (Müller, Stříbrný)

výstavba po roce 1989 Pavilon – E, Hotel Holiday Inn a Kongresová hala, Paserely, EDEN

výstavba po roce 2000 Pavilon V, P, F

5. STÁVAJÍCÍ STAV A HODNOTY ÚZEMÍ

5.1 Dopravní napojení

Významnou výhodou areálu výstaviště je jeho dopravní napojení. Areál výstaviště je dobře dopravně napojen jak automobilovou, tak také veřejnou hromadnou dopravou. Doprava je zajištěna ze všech stran území. Jedná se o místní obslužné komunikace Hlinky a Křížkovského, silnici I. třídy na ulici Bauerova, dále je do areálu přiveden sjezd z dálnice D1 ze směru Praha – Brno – Vídeň. Silnice Bauerova je součástí Velkého městského okruhu, který bude v této části dostavěn nejdříve podle předpokladů města v roce 2035. Městská hromadná doprava je zajištěna tramvají, autobusy i trolejbusy na ulici Hlinky, na ulici Křížkovského a Bauerova je zajištěna autobusy. Západní část ulice Hlinky je opatřena cyklopruhem, zbývající část od křižovatky Lipová je v evidenci vedena jako doporučená cyklotrasa, není zde ovšem vymezen samostatný jízdní pruh pro cyklisty.

Pěší propojení území není v současné době chodcům umožněno.

5.2 Památková ochrana

Mezi památkově chráněné objekty patří pavilon A, C, H, Z, věž pavilonu G, pavilon města Brna, pavilon země Morava, pavilon AVU a UMPRUM, Kinokavárna, Vzorový rodinný dům, Obytný nájemní dům, Vstupní objekt, Budova veletržní správy, Administrativní budova, Stanice el. dráhy, Zámeček. Dále jsou součástí sochy Nový věk a Herkules, z vodních prvků kašna a bazén a plochy zeleně s výsadbou. Všechny objekty zůstanou zachovány. Některým bude přiřčena nová funkční náplň nebo navrácena původní. Bližší specifikace viz Tab.1.

5.3 Bourané objekty

Zachovány byly hodnotné stavby z hlediska architektonického, kulturního a ekonomického. Jedná se o převážnou část stávajícího výstaviště. Jediným zbouraným pavilonem výstaviště je v návrhu pavilon K z roku 1963, jehož autorem byl Antonín Ševčík. Tato stavba byla již několikrát přestavována a její využití by bylo vzhledem k sezónní konstrukci omezené.

Dále byl přesunut pavilon M, dříve Vöest Alpine, realizovaný v roce 1978 arch. Maurerem. Tato specifická, původně provizorní stavba byla umístěna u parku v okolí Zámečku, kde neměla překážet větším investicím. Jelikož se jedná o drobnou stavbu s ocelovým skeletem, není problematický její přesun na nové místo – na volnou plochu mezi pavilon H a Kinokavárnu. Tento pavilon byl první zahraniční investicí v areálu BVV po roce 1970 a je ukázkou tehdejší výroby oceli a ocelových konstrukcí. Je vhodné uvažovat o jeho prohlášení za kulturní památku.

Zbourány byly chátrající a dožívající haly v jižní části, jejichž zachování a další investice do oprav by nebyly z dlouhodobého hlediska perspektivní. Tyto haly sloužily jako výrobní a skladovací prostory k pronájmu firmám a podnikatelům. Nová výstavba počítá s pronajímatelnými plochami pro podnikatele nevýrobního charakteru v západní části.

V návrhu se počítá se zbouráním současného sportoviště s velodromem a sypanými násypy pro jejich celkově špatný technický stav a provizorní charakter některých konstrukcí. Nově se zde počítá se stavbou nového sportoviště s běžeckým oválem a potřebným zázemím pro sportovce.

Mezi zbouranými objekty jsou i vzorové domy centra EDEN 3000.

6. KONCEPT ŘEŠENÍ

a) otevření a zpřístupnění

Vizi pro budoucnost areálu Výstaviště Brno je, že přestane být uzavřeným areálem a otevře se v celé své ploše všem obyvatelům a návštěvníkům města Brna.

Z historické části, která byla slavnostně otevřena Výstavou soudobé kultury 26. května 1928, se opět stane kulturně společenské centrum města Brna.

Nová, ale již několikrát v minulosti přestavovaná část výstaviště, se svými moderními pavilony plnicími současné požadavky na výstavnictví, bude nadále sloužit vystavovatelům. Tato plocha je koncentrována ve střední části areálu v pavilonech V, G1a G2, F, P a ve zcela nových objektech R2 a F2.

Rozvojové plochy na jihu a v západní části budou polyfunkčním územím města.

b) doplnění

Historická část je specifická svým prostorovým a kompozičním uspořádáním. Použití os, symetričnosti, uspořádání zeleně nebo velkorysé venkovní prostory vytváří neopakovatelnou atmosféru celého výstaviště, která je dnes tak ceněna.

V mém návrhu je snaha o:

- vhodné doplnění stávajícího funkčního i hmotového systému, celé území je bráno jako jeden celek
- navázání, propojení a rozvinutí struktury a potenciálu území na již založeném půdorysném schématu
- racionální a ekonomické řešení bez zbytečné demolice a rušení fungujících schémat, konzervativní pravouhlý systém ulic (nastavení řádu a uklidnění celého území)

7. FUNKČNÍ ČLENĚNÍ A VYUŽITÍ AREÁLU

7.1 Funkční plochy

Převážná většina areálu je vymezena jako plocha komerční vybavenosti.

Významné stavby výstaviště, většinou kulturní nemovité památky, jsou zahrnuty v ploše pro veřejnou vybavenost.

Prostor před Záměčkem je vymezen jako plocha městské zeleně. Tato stávající památkově chráněná plocha zeleně byla doplněna a zvětšena.

Plocha smíšená obytná – C

- hlavní využití není stanoveno
- přípustné – plochy pro bydlení, maloobchod do 1 500 m², služby, dopravní a technická infrastruktura

Plocha veřejné vybavenosti – V

- hlavní využití pro občanské využití veřejného charakteru
 - o školství
 - o sociální péče
 - o kultura
 - o veřejná správa (hasiči, policie, úřady)
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plocha komerční vybavenosti – W

- hlavní využití pro občanské využití komerčního charakteru
 - o maloobchod do 5 000 m² prodejní plochy
 - o ubytování
 - o stravování
 - o služby
 - o věda a výzkum
 - o výstavnictví
 - o administrativa
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití a dále využití pro sport a pohybovou aktivitu

Plocha zvláštních areálů – X

- hlavní využití je pro občanské využití komerčního charakteru areálového typu nadmístního významu
 - o výstavnictví
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plocha sportu – S

- hlavní využití je pro sport a pohybovou rekreaci
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plochy dopravní infrastruktury – D

- hlavní je využití pro dopravní infrastrukturu, tj. doprava železniční, automobilová, hromadná, hromadné odstavování a parkování vozidel, čerpací stanice, vozovny hromadné dopravy,...
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plochy veřejné obsluhy území

- hlavní využití je pro zpřístupnění a obsluhu přilehlých ploch dopravní a technickou infrastrukturou za současného umožnění průchodu a pobytu obyvatel, případně jejich shromažďování
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plochy městské zeleně – Z

- hlavní je využití pro odpočinek a rekreaci ve veřejně přístupné zeleni
- přípustné – využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

Plochy rekreace – R

- hlavní je využití pro rekreaci
- přípustné - využití pro sport a využití podmiňující nebo doplňující hlavní využití

7.2 Bližší specifikace

a) historická část a přidružené volné plochy

Historická část výstaviště s památkově chráněnými objekty a plochami zeleně bude využívána jako nové centrum kultury, vzdělávání a rekreačních aktivit na volných plochách. Konkrétní funkční využití pavilonů viz Tab.1.

Převážná část historické části je řešena jako pěší zóna a umožňuje aktivní trávení volného času ve formě pěších promenád nebo sportovně rekreační vyžití – jízdy na kole, bruslích, skateboardu.

Na volných plochách zde budou realizovány dvě stezky – tzv. zelená ekologická trasa protínající areál z jihu na sever přes biokoridor k Riviéře a dále přes park před Zámečkem až na Hlinky. Tato stezka bude zaměřena na ekologickou výchovu a osvětu prostřednictvím informačních tabulí a interaktivních atrakcí (hřiště). Těžiště celé stezky bude v památkově chráněné zeleni parku před Zámečkem, kde je možné se také zdokonalovat v poznávání stromů a rostlin během celého ročního období. Druhá stezka – tzv. promenádně vzdělávací trasa bude vedena historicky založenými osami areálu. Její funkce bude kulturně vzdělávací a doplní na volných plochách jednotlivé expozice uvnitř pavilonů. Např. vysvětlí problematiku kulturního dědictví, jak se k památkám chovat, co nám památky přináší a co nepřehlédnout během jejich obnovy.

b) střední část a přidružené volné plochy

Střední část areálu bude nově vymezena pro výstavní účely. Celoročně budou využívány nejnovější pavilony, které splňují dnešní podmínky a předpoklady pro moderní výstavnictví (pavilon V, G1 a G2, F, P a nově navržené objekty R2 a F2) – tyto objekty nabízejí hrubou výstavní plochu celkem 5,4 ha.

Volné plochy před těmito objekty budou využívány dle potřeby – k venkovním expozicím, jako parkovací plochy, jako manipulační prostor pro zásobování. Volná výstavní plocha zaujímá cca 3,0 ha.

V době konání veletrhů bude vstup na venkovní výstavní plochy a do pavilonů regulován pomocí turniketů.

c) tramvajová vozovna a ulice Hlinky

Tento koncept řeší území v dlouhodobém horizontu. V krátkém časovém horizontu je práce doplněna o variantní řešení - 1. etapu výstavby, kde zůstává tramvajová vozovna zachována ve své nezměněné podobě. Po odsunu vozovny je pak možné návrh dostavět.

Z dlouhodobého hlediska však není umístění vozovny v centru města žádané. Práce čerpá z konceptu Aktualizace Územního plánu města Brna, kde je vymezena nová plocha pro vozovnu v Horních Heršpicích. Z dlouhodobého hlediska tedy práce počítá s vybudováním nové vozovny na okraji Brna. Budovy Dopravního podniku města Brna byly v návrhu přesto částečně zachovány včetně zrekonstruované tramvajové smyčky, která je v území žádaná.

Mezi lety 2003–2007 proběhla stavba mimoúrovňového křížení MÚK Hlinky. Stavba zahrnuje úsek Velkého městského okruhu v trase Bauerova – Žabovřeská, navazující na Pražskou radiálu. Součástí stavby byla úprava ulic Hlinky a Pisárecká a úprava tramvajové tratě. Tramvajová trať je v úseku na ulici Hlinky řešena jako rychlostní. Z tohoto důvodu koncept nemění umístění kolejiště.

Pěší propojení výstaviště a ulice Hlinky je řešeno pomocí schodiště u stávajícího vstupu G2. Úsek od vstupu G2 po Kongresové centrum byl nově dostavěn a navazuje na kulturní část výstaviště. Domy v tomto úseku jsou řešeny jako průchozí díky své obchodní pasáži. Dále tyto domy s lukrativní adresou nabízejí kancelářskou plochu a byt v horním patře.

Od vstupu G2 po křižovatku Lipová je úsek řešen jako parkovací plocha s terasou, která je ve výškové úrovni ulice Hlinky; vjezd na parkoviště je orientován od výstaviště. Od křižovatky Lipová po vozovnu je území dostavěno polyfunkčním objektem s parkováním, showroomy, kanceláři a bydlením.

Z hlediska bezpečnosti jsou chodci od tramvajového pásu chráněni ochranným zábradlím. Stávající místa pro přecházení u vstupu G2 a zastávky Výstaviště doplňuje další v křižovatce Lipová.

d) nová výstavba – jih, západ

Západní část areálu je od střední výstavní části oddělena komunikací a také cyklotrasou, která protíná areál z jihu na sever, přičemž navazuje na již existující a funkční cyklo dopravu ve městě Brně: na Studentskou radiálu Vodova – Mášova na jihu a cyklopruh v ulici Hlinky.

Propojením všech tras vznikne okruh po výstavišti (nebo také s návazností na centrum města a Riviéru) pro konání např. víkendových akcí bruslařů, běžců, cyklistů a dalších.

Západní část je na svém okraji vymezena parkovištěm Park and Ride, jehož stávající kapacita byla navýšena, dále jsou zde stávající administrativní budovy Dopravního podniku města Brna a nedávno zrekonstruovaný Nový Tuzex. Funkce těmto budovám zůstala ponechána. Nová výstavba v této ploše by měla sloužit pro rozvoj podnikání, kde by absolventi a mladí talenti měli své aplikační dílny, prodejny, showroomy i startovací byty pro mladé rodiny. Tyto plochy jsou dále doplněny o obchodní partery s prodejny, kavárnami a restauracemi.

Jižní část – pás zástavby podél ulice Bauerova – je řešena jako tzv. bariérová, kdy působí jako nárazová zóna před hlukem z rychlostní komunikace. Vznikla zde nová obslužná komunikace, která je z obou stran (od rychlostní komunikace a od nové zástavby) oddělena zeleným pásem se stromořadím, tak aby došlo ještě více ke zmírnění hluku a současně, aby zelená ulice byla atraktivní pro chodce nebo návštěvníky směřující na Riviéru. Jsou zde navrženy polyfunkční domy s velkými parkovacími kapacitami a také parkovací dům. Součástí polyfunkčních domů jsou také showroomy a obchody typu pop-up, obchody, kanceláře a bydlení.

Bydlení specifikace:

- pro absolventy vysokých škol
- startovací byty pro mladé rodiny s dětmi
- byty pro podnikatele (vystavovatele)
- nájemní byty
- luxusní byty

Pop-up obchody jsou krátkodobé pronájmy maloobchodních prostor. Pro začínající firmy umožňují rychlou propagaci zboží a zorientování se na trhu. Stále se měnící nabídka výlohy je osvěžením pro dané prostory, láká nové zákazníky a jejich finanční kapitál.

dále vhodné pro:

- kamenné prodejny internetových obchodů umožňující si zboží vyzkoušet
- propagaci nových produktů a služeb
- prodej sezónního zboží

Původní velodrom byl kvůli technickému stavu a také jeho omezené využitelnosti odstraněn. Jelikož již na prvních mapách je zde zobrazeno hřiště, byla tato funkce zde ve své půdorysné i funkční podstatě vrácena. Jedná se o otevřenou zelenou plochu s atletickou dráhou a multifunkčním hřištěm. Tento prostor je otevřen všem uživatelům a zájemcům o sport, stejně jako navazující park před Zámečkem. Základní myšlenkou je běžecká dráha a hřiště uprostřed města. Na toto hřiště navazuje přístavba s posilovnou, saunou, bistroem a zázemím pro sportovce. Součástí je také parkoviště.

Propojení této zástavby na ulici Bauerova a Riviéry je umožněno stávajícími přechody pro chodce.

Tab. 1 Funkční využití objektů Výstaviště Brno

STÁVAJÍCÍ OBJEKTY VÝSTAVIŠTĚ	hrubá výstavní plocha m ²	počet osob	SPECIFIKACE FUNKCE				barevné označení dle specifikace
			VÝSTAVNÍ HALY		KONFERENCE SÁLY		
			kultura,	vzdělávání,	obchod a služby,	ubytování,	
A – ROTUNDA	660	450	konference a projekce – současná funkce ponechána				
A1 + galerie	3984 + 1064	2194	1. stálá výstava od funkcionalismu po současnost – zaměřená na Brno, výstaviště, architektury, umělce a dobové tendence 2. výstavy prací studentů architektury 3. workshopy a vernisáže 4. knihovna se studovnou – architektonická a technická, design a užité umění, zahraniční literatura, časopisy 5. restaurace v dobovém stylu, místní kuchyně a produkty				
A2 +galerie	4045 + 1062	2194					
A3 - SÁL MORAVA	378	188					
A3 - SÁL BRNO	80	28					
B + galerie	6791 + 4396	4597	středoškolské vzdělávání v technických oborech a následná praxe v dílnách (klempířství, tesařství, pokrývačství, zednictví), technologie a vlastnosti používaných materiálů, provádění zkoušek				
C + galerie + galerie	3049 + 3189 + 3065	2500	krytá tržnice s místními produkty a potravinami – zaměřeni na klasické obchody a služby jako jsou pekárna, mlékárna, sýrárna, ovoce a zelenina, obuv, kožedělná výroba, knihkupectví, móda,... dále také kavárny a restaurace				
D			Moravian Science centrum – popularizace, propagace a medializace vědy a výzkumu mezi studenty, učiteli, vědci i ostatními zájemci				
E - přízemí	5286	-	výstavní plocha konferenční pavilon – funkce ponechána				
1. patro celkem	4916	-					
E1 - KONGRESOVÝ SÁL	900	960	druhé patro přeměněno na ubytovací kapacity pro vystavovatele/návštěvníky kongresů/studenty/atd.				
E2	530	360					
E3	230	120					
E4	380	98					
2. patro	4801	-					
F	7265	2748	výstavní plocha				
G1 + galerie	4994 + 738	3982	výstavní plocha				
G2	5112	3960					
H + galerie	1438 + 1030	-	administrativně správní funkce pro účely výstaviště				
M	-		specializovaná prodejna (akvaristika, lyžařské potřeby, ...)				
O	-		MENZA/stravovací kapacity kanceláře				
P	15088	10000 (až 12500)	výstavní plocha				
RESTAURACE v patře	?	120					
P1	190	150	stravování konference, přednášky				

P2	36	22				
P3	76	56				
P4	208	189				
P5	36	22				
V	12020	4592	výstavní plocha			
Y	444	-	kavárna s čajovnou doplněná o dětský koutek/hlídaní dětí a proměnná výstava fotografií místních umělců			
Z + galerie + galerie	9017 + 5602 + 3577	3266 (až 5000)	Muzeum dopravy Stálá expozice velkých kolejových vozidel – parních lokomotiv, které jsou ve vlastnictví NTM Praha, případně jiných subjektů (některé stroje jsou vedeny jako KP). V současné době jsou tyto stroje deponovány v depu Horní Heršpice a nepřístupné veřejnosti mimo nostalgické jízdy. Areál výstaviště je v centru města, a tudíž je ideálním místem pro tuto exhibici široké veřejnosti. Symbolika = pavilon Z jako symbol Brna a první parní železnice na českém území (trasa Brno–Viedeň, Severní dráha Ferdinandova). Dále: - veteráni, letadla, ... - interaktivní expozice pro mladé mozky, které mají zájem o fyziku, mechaniku a technologie – vzdělávání hrou - memento zrušené/odsunuté vozovny s připomínkou nejstarší tramvajové dopravy lokomotiva rozměry: v=4,5 m; š=3,0m; d=15,5–18,5 m			
NOVÝ TUZEX			pronájem – obchody a showroomy, přednášky, kanceláře – funkce ponechána			
ZÁMEČEK (vč. objektu v jeho blízkosti) LOOSŮV SÁL	73	30	administrativně správní funkce přednášky a workshopy			
MORAVA	217	200	dětské centrum – hlídání dětí, kroužky poradenská činnost v oblasti stravování, výchovy a péče o děti			
BRNO			akademické infocentrum – poradenská a konzultační činnost pro studenty a absolventy přednášky a další možnosti vzdělávání, získávání a uplatnění se na trhu práce			
KONGRESOVÉ CENTRUM – PŘEDSÁLÍ SÁL A SÁL B SÁL C SÁL D SÁL E SÁL F	220 264 90 90 64 64 56	360 144 (300) 96 60 38 24 18	konferenční pavilon – funkce ponechána			
ADMINISTRATIVNÍ BUDOVA JEDNACÍ SÁL KINOSÁL	100 155	56 135	administrativně správní funkce pro účely výstaviště konference, přednášky			
KINOKAVÁRNA			obnovení funkce kinokavárny v dobovém stylu divadelní představení – dopoledne pro děti/školy, večerní představení pro náročné diváky			
AVU, UMPRUM			umělecký pavilon – výuka/kroužky uměleckého řemesla (kresba, sochařství, design) výstavy mladých umělců s možností zakoupení předmětů			

			workshopy a přednášky; tematické večery				
VZOROVÝ RODINNÝ DŮM			stálá expozice bydlení hotel – ubytování				
OBYTNÝ NÁJEMNÍ DŮM							
VSTUPNÍ BUDOVA			administrativně správní funkce pro účely výstaviště				
BUDOVA VELETRŽNÍ SPRÁVY							
PAVILON OBCHODNÍ KOMORY							
HOLIDAY INN kongresová hala			funkce hotelu a kongresů ponechána				
VELODROM			přeměna na tréninkovou atletickou dráhu s víceúčelovým hřištěm pro veřejnost a školy v dané oblasti – fotbalové hřiště, běžecká dráha s vodním příkopem, prostory pro hod oštěpem, skok o tyči, skok do dálky a trojskok, vrh koulí, hod diskem nebo kladivem přístavba s posilovnou, saunou a bistroem a šatnami a zázemím pro návštěvníky sportoviště				
NOVÉ OBJEKTY VÝSTAVIŠTĚ	hrubá výstavní plocha m ²						
F2	6900						
R2	1100						

8. LIMITY ÚZEMÍ

Mezi významné limity patří prostorové a kompoziční uspořádání na již založeném půdorysného schématu výstaviště. Volné plochy v historické části nebyly zastavěny, byla definována nová funkce těchto ploch, která počítá s oživením území. Dalším limitujícím faktorem je fakt, že většina hodnotných staveb je kulturními památkami a jejich hodnota je dána také veřejným prostorem, ve kterém plní svoji funkci. V této historické části jsou umístěny podzemní kolektory pro vytápění objektů.

Území je zasaženo hlukem z automobilové dopravy. Lze předpokládat, že množství aut, které projede okolo hranic území, bude narůstat.

Prostor koupaliště Riviéry hraničí s biokoridorem na řece Svatce a tvoří její retenční prostor. Řešené území se v záplavové zóně nenachází.

9. DOPRAVA

9.1 Kategorizace návrhových komunikací

Na ulici Bauerova vznikla nová obslužná komunikace, čímž se oddělila doprava z rychlostní komunikace městského okruhu a doprava po ulici Křížkovského směřující z centra města. Komunikace jsou navzájem odděleny zeleným pásem. Z této obslužné komunikace je areál napojen třemi vjezdy. Umístění vjezdů respektuje dnešní stav.

Napojení ze silnice první třídy Bauerovy na obslužnou komunikaci je umožněno také ve třech, dnes již stávajících napojení (kruhový objezd u Expoparking, křižovatka u Nového Tuzexu pod dálničním sjezdem a horní sjezd u vozovny).

Ze severu je areál nově napojen z křižovatky ulic Hlinky – Lipová. Jelikož je v tomto místě tramvaj řešena jako rychlostní, je zde nutná regulace přejezdů tramvaje a automobilové dopravy. Toto bude řešeno pomocí tzv. poptávkového detektoru, kdy při průjezdu tramvaje bude tato tramvaj upřednostněna na semaforu před automobily.

Ve východní části areálu vznikla nová okružní křižovatka u hlavního vstupu. Toto řešení je převzato z diplomové práce „Studie okružní křižovatky před hlavním vstupem do Výstaviště Brno“ od Bc. Svatopluka Vajbara, obhájené na Fakultě stavební Vysokého učení technického v Brně v roce 2014. Součástí této práce je také návrh podzemního parkoviště.

Dále je areál napojen řadou vedlejších vjezdů, které také respektují stávající vjezdové brány.

Historická část výstaviště je řešena jako pěší zóna. Vedlejší obslužné komunikace v území mají rychlostní limit 30 km/h. V západní části je nově navržen cyklopruh navazující na stávající cyklostezky.

Nově byla protažena stávající železniční vlečka z volné plochy až do pavilonu Z. Tato vlečka je pro výstaviště velmi významná a umožňuje přivezení velkých exponátů po železnici, zejména při strojírenském veletrhu. Toto protažení je nezbytné také pro novou funkční náplň v pavilonu Z.

Konkrétnější řešení lze nalézt ve výkrese 08 Provozní a funkční řešení.

9.2 Městská hromadná doprava

Počet zastávek nebyl navýšen, zvýšena bude pouze frekvence spojů. Území je dobře obsluženo v docházkových vzdálenostech.

Na ulici Bauerova je městská hromadná doprava vedena po nové obslužné komunikaci. Zastávky jsou označeny vodorovným značením v jízdnicích pruzích.

9.3 Doprava v klidu

Pro parkovací kapacitu výstaviště byl Ing. arch. Štěpánkovou, hlavní architektkou Výstaviště Brno, stanoven maximální počet aut na 5000. Tento počet je extrémním požadavkem, který je nutno zajistit maximálně jednou do roka při největším veletrhu, resp. jednou za dva roky při konání veletrhu Agro. Běžná kapacita se pohybuje maximálně na počtu 2500 aut.

Na terénu v ploše vymezené pro areál výstaviště je v návrhu zajištěno 1092 parkovacích stání, v okolí areálu je zajištěno 797 parkovacích míst (tato místa jsou využívána již dnes), parkovací dům Expoparking nabízí 850 parkovacích míst. Celkem je tedy běžně možno zajistit 2739 parkovacích míst. Tyto kapacity lze dále navýšit využitím parkoviště Park and Ride o počtu 304 míst, dále nově navrženým parkovacím domem s kapacitou 700 míst a také multifunkční plochou v areálu o kapacitě 316 míst. Maximálně je tedy zajištěno 4059 parkovacích míst pro konání veletrhů na výstavišti. Další extrémní kapacity je tedy nutno zajistit jinými záchytnými parkovišti Park and Ride v Brně a přijet do areálu městskou hromadnou dopravou. Areál je přímo napojen na tramvajovou linku č. 1 z Hlavního nádraží; další možností je tedy přijet do Brna vlakem. Využití takovýchto způsobů dopravy by mohlo být motivačním, pokud by jízdenka byla slevou na vstupu na veletrh či jinou akci.

Nová výstavba má na terénu, v objektech a v parkovacím domě zabezpečenou kapacitu 3393 parkovacích a odstavných stání.

10. BILANCE PLOCH

Řešené území celkem:	70 ha
Funkční plochy:	
X – zvláštní areál	18,7 ha
V – veřejná vybavenost	8,7 ha
W – komerční vybavenost	17,5 ha
S – sport	3,0 ha
D – dopravní infrastruktura	5,1 ha
C – smíšená obytná	2,7 ha
Z – městská zeleň	2,2 ha
plocha veřejné obsluhy v území	10 ha

Výstavní plocha:

objekty 5,4 ha

exteriér 3,0 ha

Počet bytů: 317

Počet obyvatel: 793

Hrubé podlažní plochy:

parkování 77050 m²

kanceláře 50480 m²

bydlení 31200 m²

obchod a služby 28370 m²

podnikatelské plochy 24000 m²

showroomy 21200 m²

volnočasové aktivity 3600 m²

Parkovací místa:

pro výstaviště 4059

pro novou funkční náplň 3393

11. ZÁVĚR

Tato práce navrhla možný směr, kterým se může území rozvíjet. Plocha areálu výstaviště byla efektivně zmenšena a výstavní plochy byly umístěny do nejnovějších pavilonů. Historická část výstaviště se stala kulturně společenskou oblastí ve městě. Rozvojové plochy na jihu a západě byly nově dostavěny polyfunkčními objekty. Celé území se otevřelo obyvatelům a návštěvníkům města.

Seznam použitých zdrojů

Podklady k zadání Situace místa stavby – polohopis a výškopis

MÜLLER, Zdeněk. *Brněnské výstaviště: stavba století: stavební vývoj 1928–2002*

Územní plán města Brna – hlavní výkres, textová část

Účelové publikace vydané BVV

<http://www.bmhd.cz/>

<http://www.brno.cz>

<http://www.bvv.cz>

<http://www.cuzk.cz>

<http://www.fotohistorie.cz/>

<http://gis.brno.cz/>

<https://maps.google.cz>

<http://www.mapy.cz>

<http://www.masinky.cz>

<http://www.mestsky-okruh-brno.cz/>

<http://monumnet.npu.cz/>

<http://www.nachodskyswing.cz>

<http://www.vilemwalter.cz/>

Vlastní fotografie pořízení na místě

Seznam použitých zkratek a symbolů

BVV	Brněnské veletrhy a výstavy
el.	elektrické
ha	hektar
km/h	kilometrů v hodině
m ²	metrů čtverečných
MHD	městská hromadná doprava
MÚK	mimoúrovňové křížení
KP	kulturní památka
NTM	Národní technické muzeum
rek.	rekonstrukce
ÚSES	územní systém ekologické stability

Seznam příloh

Urbanistická studie

ŠIRŠÍ ÚZEMNÍ VZTAHY	1:5000	01
DOPRAVNÍ ANALÝZA AREÁLU	1:5000	01
HISTORIE		02
PROSTOROVÁ STRUKTURA ZÁSTAVBY		03
PAMÁTKOVÁ OCHRANA	1:5000	03
MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY	1:5000	04
FUNKČNÍ ČLENĚNÍ AREÁLU	1:5000	04
OBJEKTY ZACHOVANÉ A NAVRŽENÉ K DEMOLICI	1:5000	04
ANALÝZA VEGETAČNÍCH PLOCH	1:5000	05
FUNKČNÍ VYUŽITÍ STANOVENÉ ÚZEMNÍM PLÁNEM	1:5000	05
PROBLÉMOVÁ ANALÝZA	1:5000	05
KONCEPT ŘEŠENÍ		06
ŠIRŠÍ ÚZEMNÍ VZTAHY	1:5000	06
URBANISTICKÝ NÁVRH	1:2500	07
SCHÉMATA HLAVNÍCH TRAS V ÚZEMÍ	1:8000	08
FUNKČNÍ VYUŽITÍ STANOVENÉ ÚZEMNÍM PLÁNEM	1:5000	08
PROVOZNÍ A FUNKČNÍ ŘEŠENÍ	1:5000	08
DOPRAVA V KLIDU	1:2500	09
URBANISTICKÉ BILANCE		10
URBANISTICKÝ DETAIL	1:500	11
VEGETAČNÍ ÚPRAVY	1:5000	12
NÁVRH VYUŽITÍ STÁVAJÍCÍHO PAVILONU Z		12
HMOTOVÁ STRUKTURA CELÉHO AREÁLU		13
VIZUALIZACE		13
FOTODOKUMENTACE MODELU		14
VARIANTNÍ ŘEŠENÍ – 1. ETAPA VÝSTAVBY	1:2500	14

Urbanistický model 1:2000

Plakát 700x1000 mm

CD